

ÅRSBERETNING 2017

En ny humanitær virkelighet

Røde Kors er grunnlagt ut fra ønsket om Rupertisk å bringe hjelp til de sårede på slagmarken. Senere har vårt omsorgs- og beredskapsarbeid spredt seg til en rekke aktiviteter som gjennomføres både i krigs- og fredstid. Både i vårt internasjonale og nasjonale arbeid jobber Røde Kors for å forebygge og lindre menneskelig lidelse. Mandatet vårt er det samme som da vi ble stiftet: Avdekke, hindre og lindre nød og lidelse. Beskytte liv og helse.

VERDEN I ENDRING, RØDE KORS I ENDRING

Til tross for at verden på en rekke områder beveger seg i riktig retning, ser vi med bekymring en verden i 2017 med nye og økende humanitære behov. Positive trekk som lavere barnedødelighet og bedre tilgang til skole står i kontrast til flere tilbakeslag. Forskjellene mellom fattig og rik øker. Flere rammes av klimakatastrofer. Konflikter blir mer langvarige og rammer sivile.

Røde Kors må konstant vurdere om våre aktiviteter når de som trenger oss mest i en verden i endring. I rapporten Sosial Puls peker Røde Kors særlig på at de humanitære behovene blant barn og unge i Norge er store. Barnefattigdom, mobbing, alvorlige overgrep, psykiske lidelser og vold i hjemmet rammer bredt. Dessverre svikter vi som samfunn alt for mange barn og unge. Røde Kors mener vi må ha nulltoleranse for omsorgssvikt. På samme måte som vi har nullvisjonen for antall trafikkdrepte, må vi ha nullvisjon for omsorgssvikt. Alle barn og unge må få en fair sjanse til en god og trygg oppvekst – uten mishandling, vold og mobbing.

I en tid hvor endringer skjer raskt må vi evne å omstille oss. Det er sunt for en så stor bevegelse som Røde Kors med jevne mellomrom å se på hvordan ansattorganisasjonen er satt sammen for å nå våre

humanitære mål, og legge best mulig til rette for frivillighet.

- Vi må tilpasse oss en digital hverdag.
- Tydeliggjøre roller og ansvar.
- Budsjettene må være i balanse.

Det er bakgrunnen for at det i 2017 ble igangsatt en omstilling som vil medføre nedbemanning ved nasjonalkontoret i 2018. Etter landsmøtet i 2017 er det også igangsatt en prosess for å vurdere endringer i frivillighetsorganisasjonen som skal munne ut i endringsforslag til landsmøtet i 2020. Målet er å få mest mulig humanitær kraft ut av organisasjonen vår.

En verden i utvikling gir også muligheter til å jobbe annerledes og mer effektivt. I 2017 samlet Røde Kors i Norge digitale frivillige – utviklere, teknologer og forskere – for å lage et digitalt verktøy for tidlig varsling, overvåking og respons på epidemier som kolera, ebola og pest. Prosjektet (Community Based Surveillance – CBS) er et samarbeid med Microsoft, UD og Innovasjon Norge. CBS er et eksempel på hvordan vi kan utvikle nye verktøy og forhindre alvorlige katastrofer gjennom bruk av ekspertisen til digitale frivillige. Målet er å avverge eller stanse epidemier før de inntreffer.

#Metoo-kampanjen mot seksuelle overgrep har preget 2017 og rystet samfunnet, nasjonalt og internasjonalt gjennom avsløringene som er gjort. Røde Kors har et regelverk og rutiner for å håndtere uønskede hendelser både for frivillige, ansatte og mottagere av våre tjenester. Vi jobber for at det skal være trygt og enkelt og varsle og vil foreta en gjennomgang av alle sårbare relasjoner i vår virksomhet. Alle som tar kontakt vil bli lyttet til på egne premisser og tilbudt oppfølging.

EN VERDEN MED ENORME HUMANITÆRE BEHOV

De humanitære behovene internasjonalt var i 2017 dramatiske. 164 millioner mennesker hadde behov for humanitær hjelp¹. Denne befolkningen ville utgjort verdens 8. største land. Samtidig er rekordmange mennesker fordrevet: Mer enn 65 millioner.

En rekke komplekse og langvarige kriser og konflikter som Syria, Somalia og Afghanistan, fører til store humanitære behov, samtidig som dette er utfordrende områder å operere i.

Internasjonalt har det vært et travelt år for Norges Røde Kors. Den internasjonale virksomheten til Røde Kors har aldri vært større enn i 2017 med et budsjett på 1,2 milliarder kroner og partnerskap med flere nasjonalforeninger i Midtøsten, Afrika, Amerika, Asia og Europa.

KAMPEN MOT SULT I ØST-AFRIKA

Sammen med en rekke humanitære aktører støttet Røde Kors i Norge lokale myndigheter og lokal befolkningen med på å forhindre en sultkatastrofe i Sør-Sudan, Somalia, Nordøst-Nigeria og Jemen. Den humanitære krisen som fulgte av tørke, sviktende avlinger og de pågående konfliktene i regionen rammet sivilbefolkningen hardt i 2017, og situasjonen vil fortsette å være ekstremt vanskelig i 2018.

Røde Kors i Norge har bidratt til at 460.000 mennesker i Somalia har fått tilgang til rent vann. Fra mai til august 2017 bidro vi med en koleraklinikk i Somaliland sammen med Canada Røde Kors som behandlet 4.355 pasienter. I Sør-Sudan har Røde Kors gitt helsehjelp, delt ut matrasjoner, såkorn, jordbruksutstyr og reparert brønner – selv om tilgang har vært en utfordring på grunn av sikkerhetssituasjonen. Også i Jemen har Røde Kors vært med i kampen mot kolera.

¹ Ifølge *Global Humanitarian Assistance Report 2017*

Alt dette hadde vi ikke fått til uten stor mobilisering blant frivillige og ansatte her hjemme under de to innsamlingsaksjonene i forbindelse med tørken.

FELTSYKEHUS I BANGLADESH

Vi sendte ut tre nødhjelpsenheter i 2017:

- I. Kirurgiske team og utstyr til Irak
- II. Koleraklinikk til Somaliland (sammen med Kanadisk Røde Kors)
- III. Feltsykehus til Bangladesh

Utsendingen til Bangladesh er den største Røde Kors i Norge har hatt siden jordskjelvet i Nepal i 2015. Til sammen ble 135 delegater sendt ut i 2017.

Etter at volden brøt ut i Rakhine-provinsen i Myanmar 25. august 2017 har det kontinuerlig flyktet mennesker til Bangladesh. Bare fra august til desember 2017 hadde 645.000 mennesker krysset grensen. Røde Kors i Norge sendte 29. september 2017 et 60-sengers feltsykehus og 28 nødhjelpsarbeidere og helsepersonell til Cox's Bazar ved grensen til Myanmar. Sykehuset er et av få i området med kirurgisk kapasitet, røntgenavdeling og fødeavdeling med jordmødre. Lille Muhamed på bare åtte måneder var den aller første pasienten som fikk livreddende kirurgi. Han led av kollapset lunge og overtrykk i brysthulen, men behandlingen på feltsykehuset berget livet hans.

Til tross for utfordringer med å få satt opp sykehuset raskt er 14.000 pasienter i Bangladesh behandlet siden det ble åpnet 16. oktober fram til midten av januar i 2018. I snitt er det 100-200 pasienter i mottak hver dag.

HØYT AKTIVITETSNIVÅ I NORGE

Gjennom året har Røde Kors hatt flere aktiviteter for migranter. Integrering blir viktigere ettersom bosettingen i 2017 har vært rekordhøy. Vi har vært til stede med aktiviteter på 80 prosent av asylmottakene. Røde Kors har en viktig rolle som humanitær

aktør på migrasjonsfeltet, både i Norge og verden over. Aktiviteter som flyktningguide, norsktrening og aktiviteter for enslige mindreårige asylsøkere på mottak har gjort hverdagen til mange innvandrere bedre. Røde Kors jobber også for at migranter skal få tilgang til fundamentale rettigheter som helsehjelp.

Samtidig jobber vi hver dag for å bekjempe ensomhet og inkludere flere i fellesskapet. Besøktjenesten er den største omsorgsaktiviteten i Røde Kors og den fortsetter å vokse i takt med behovene. Besøktjenesten har vokst som følge av *Seniorsatsingen* og har fått 800 nye frivillige i 2017. Nå er til sammen 8.500 frivillige besøksvenner for Røde Kors.

Røde Kors Ungdoms sosiale møteplasser er mangfoldige sosialiseringarenaer hvor ungdommer møtes for å dele hyggelige opplevelser i et inkluderende miljø. I 2017 ble det etablert over 40 faste sosiale møteplasser rundt omkring i Norge. I tillegg til dette kommer møteplassene som ikke er faste, men mer arrangementsbaserte. Røde Kors Ungdom driver også Flyktningkompis som er en målrettet innsats for å sikre gode inkluderingsprosesser for enslige mindreårige og unge flyktninger. I 2017 har 169 unge flyktninger blitt direkte koblet i kompisgrupper med norsk ungdom og 506 unge flyktninger har deltatt regelmessig i åpne kompisaktiviteter.

REKORDMANGE REDNINGS- AKSJONER

Det har vært et svært hektisk år for Hjelpeskorpset. I 2017 deltok Røde Kors på 1.779 aksjoner. Et høyt tall som viser at det er stor aktivitet hos Røde Kors i hele landet. Vi er stolte av at Hjelpeskorpset stilte på alle aksjoner de ble kalt ut på i 2017. Røde Kors-frivillige har bidratt til å redde liv flere ganger. Som da Kjell-Harald Myrseth (26) ble reddet ned fra i fjellområdet mellom Alta og Kautokeino etter 42 timer i snøstorm. «Jeg må få takke så inderlig hele Hjelpeskorpset og

spesielt de som slet seg frem til campen med snøscooter», uttalte en tydelig beveget Myrseth til pressen fra sykesengen etter å ha berget livet. En ny rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor viser at Røde Kors' deltagelse i redningsaksjoner nesten er doblet fra 2010 til 2016. Mye tyder på at det ikke blir mindre å gjøre fremover.

OPPVEKSTFELTET LØFTES

Det har vært jobbet godt med omsorgsarbeidet til Røde Kors i 2017, i tråd med behovene som ble avdekket i rapporten Sosial Puls.

Et godt eksempel på forebyggende arbeid Røde Kors gjør for barn og unge, er Fellesverket. Fellesverket er en åpen møteplass for ungdom i alderen 13–25 år, med ulike aktivitetstilbud der frivillige, engasjerte og trygge voksne er til stede. Takket være en jubileumsgave fra Joh.Johansson har vi i dag ungdomshus i 8 byer i Norge (Trondheim, Ålesund, Bergen, Porsgrunn, Tønsberg, Drammen, Sandvika og Oslo). Alle husene har fire faste aktiviteter: Åpen, gratis møteplass for ungdom, gatemegling, leksehjelp og arbeidstrening. Det er åpent tre-fire kvelder i uka og mellom 20-100 ungdommer er innom hver kveld.

Stadig flere barn i Norge vokser opp i familier som har lav inntekt. Disse barna kan ofte ikke delta på de samme fritidsaktivitetene som klassekameratene. *Ferie for alle* fra Røde Kors gjør noe med dette. 4.000 barn og voksne har gratis deltatt på Røde Kors sine ferieopplevelser i 2017, en økning på 400 personer fra året før. Pågangen er stor og dessverre får halvparten av alle som søker om å delta på *Ferie for alle* avslag. Det sier noe om økonomien til mange barnefamilier i dagens samfunn.

SIKRE HJELP TIL FLERE

Våre aktiviteter ville ikke vært mulig uten arbeidet for å sikre inntekter. Norges Røde Kors har fått en økning i midler fra Norad

for årene 2017–2021. Juleaksjonen på TV2 var vellykket og vi endte med 2.000 givere over målet som var satt på 4.000 givere. En annen viktig inntektskilde var Pantelotteriet, og at våre feltselegere har rekruttert over 27.000 nye faste givere dette året. Dette betyr at vi kan hjelpe enda flere.

LANDSMØTE I HAUGESUND

Landsmøtet i Haugesund 6.-8.oktober satt kursen for arbeidet fremover. Røde Kors har i perioden 2017-2020 tre overordnede mål:

- Forebygge og respondere for å redde liv
- Trygge lokalsamfunn for barn og unge
- Nærhet, inkludering og tilstedeværelse

Arbeidet for barn og unge løftes frem som et overordnet mål etter landsmøtet. I tillegg takket vi av Sven Mollekleiv som president etter til sammen 19 år som president og generalsekretær. Robert Mood ble enstemmig valgt som ny president, og Morten Støldal fra Vestfold og Hanne-Marie Heggdal fra Sogn og Fjordane ble valgt til visepresident.

STORT ENGASJEMENT

Frivillig innsats er avgjørende for at samfunnet kan utvikle seg. Hos oss får frivillige opplæring og oppfølging så de blir trygge i sine roller, enten det er som leksehjelper, flyktningguide eller hjelpekorpsere. Røde Kors har hatt 49.911 frivillige i 2017 (totalt antall som har vært frivillige i løpet av året).

Per 31.12.2017 har Røde Kors 164.377 medlemmer. Røde Kors er til stede over hele landet med 383 lokalforeninger. Arbeidet vårt baserer seg på frivillig engasjement som organiseres for å kunne nå raskt og effektivt ut til mennesker som trenger hjelp. Takk til alle frivillige som har gitt av sin tid for å hjelpe andre i 2017. Dere er Røde Kors største og viktigste ressurs!

ØKONOMISKE HOVEDLINJER

Årsregnskapet omfatter den ideelle organisasjonen Norges Røde Kors, som er en forening uten økonomisk vinning som formål. Konsernregnskapet omfatter foreningsregnskapet og datterselskapene Røde Kors Sentrene AS, Røde Kors Husene AS, Røde Kors Førstehjelp AS, Hogst AS, Røde Kors Tøy og Tekstil AS og Fairchance Norway AS. Organisasjonens hovedkontor er i Hausmannsgate 7 i Oslo.

Årsregnskapet omfatter ikke Røde Kors' distriktskontor og lokalforeninger i Norge, da disse er selvstendige organisasjoner med egne vedtekter. I regnskapet fremkommer den delen av økonomien i distrikter og lokalforeninger som gjelder overføringer fra Norges Røde Kors. Regnskapet for 2017 viser et driftsunderskudd på kr 189 millioner for foreningen, og kr 191 millioner når datterselskaper inkluderes. Etter finansposter er det et positivt årsresultat på kr 54 millioner for foreningen og kr 67 millioner for konsernet. Den store forskjellen på årsresultatet og driftsresultatet skyldes det sterke finansmarkedet i 2017. Driftsunderskuddet, utover budsjetterte finansinntekter på kr 90 millioner, skyldes hovedsakelig at det i 2017 er brukt mer innsamlede midler enn det som ble samlet inn i året. Det siste skyldes igjen TV-aksjonen i 2016 og tidligere års innsamlede midler til Syria som er brukt i 2017.

Røde Kors Sentrene AS har i 2017 et overskudd på kr 1,6 millioner, Røde Kors Førstehjelp AS har et overskudd på kr 1,4 millioner og Røde Kors Husene AS har et resultat tilnærmet null. Fairchance Norway AS har et underskudd på kr 3,8 millioner, mens Hogst AS som Røde Kors eier 80 % hadde et underskudd på kr 2,4 millioner. Røde Kors Tøy og Tekstil ble stiftet i desember og hadde ingen økonomisk aktivitet i 2017.

Røde Kors presenterer sitt årsregnskap for 2017 etter aktivitet, i henhold til regnskap

standard for ideelle organisasjoner. Foreningen Norges Røde Kors har i 2017 brukt kr 1.775 millioner til humanitært arbeid (kr 1.810 millioner inkludert datterselskaper). Formålskostnadene utgjør 91,1 % av de samlede kostnadene i foreningen.

Røde Kors brukte kr 73 millioner til administrasjon av organisasjonen, inkludert finanskostnader. Dette utgjør 3,7 % av de samlede kostnadene. I tillegg til de rene administrasjonskostnadene er det i 2017 fordelt kr 62 millioner i felleskostnader som IKT, regnskap/ lønn, servicetorg og eiendom.

Brutto midler anskaffet til humanitære formål i 2017 var kr 2.004 millioner for foreningen og kr 2.098 millioner inkludert datterselskaper. Røde Kors hadde i 2017 inntekter fra det offentlige på kr 1 102 millioner, herav kr 990 millioner til Røde Kors' internasjonale arbeid. Dette er i hovedsak på samme nivå som i 2016.

Røde Kors samlet i 2017 inn totalt kr 328 millioner fra medlemmer, private givere og næringslivet. Inkludert i dette beløpet er også medlemskontingent og inntekter fra Pantelotteriet.

Inntektene fra næringsliv ble på totalt kr 94 millioner, medregnet Pantelotteri inntektene, som utgjorde kr 39 millioner. I 2017 har Røde Kors hatt følgende hovedpartnere: DNB, TINE, Det norske Veritas (DNV GL), og Statkraft.

Røde Kors sin fastgiversatsing har også i 2017 vært vellykket. Totalt har vi nå 90.589 faste givere (2016: 78.818). Private givere, eksklusive medlemsinntekter, bidro med kr 208 millioner til Røde Kors sitt arbeid nasjonalt og internasjonalt.

Avkastningen fra finansporteføljen gir et årlig bidrag til Røde Kors' humanitære arbeid. Dette sikrer en stabil inntekt og langsiktig finansiering. Det er verken inn-

samlede midler eller offentlig støtte som er plassert i finansporteføljen, og avkastningen sikrer at vi kan ta ut kr 90 millioner hvert år til humanitær aktivitet. Vi skal ikke bare hjelpe i dag, men også i fremtiden. Midlene som er satt av i finansporteføljen, er oppsparte midler fra perioden med automatinntekter.

Røde Kors hadde ved utgangen av året plassert kr 2.924 millioner i markedsbaserte finansielle omløpsmidler. Alle plasseringene er i verdipapirfond og er sammensatt med hensyn til sikkerhet, risikospredning og likviditet.

Midlene forvaltes i samsvar med landsstyrets vedtatte retningslinjer, blant annet at alle plasseringer i aksjefond er underlagt etiske retningslinjer. Røde Kors skal ikke investere i selskaper som bryter internasjonale konvensjoner innen menneskerettigheter, arbeidsforhold, barnarbeid, på miljøområdet, eller selskaper som bidrar til alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig og konfliktsituasjoner. Videre eier ikke Røde Kors aksjer i selskaper som investerer i eller produserer våpen, tobakk, pornografi og alkohol. Røde Kors har en visjon om å bevege seg mot en fossilfri investeringsportefølje, og skal ha en lavere andel av karbon i sin portefølje enn markedet. Det investeres heller ikke i selskaper som Statens pensjonsfond utland har trukket seg ut av. To ganger i året foretas det en ekstern gjennomgang for å sikre at alle investeringer er i henhold til de etiske retningslinjene.

Renteporteføljen har moderat kredittrisiko og en god spredning på utstedere og antall

papirer. Pengemarkedsfondene hadde en gjennomsnittlig løpetid på 0,2 og obligasjonsfondene på 3,7. Røde Kors har god likviditet og det er ikke besluttet å innføre tiltak som endrer likviditetsrisikoen.

Røde Kors har sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse med en premiemodell hvor årets premie er årets kostnad. For de ansatte er dette en ytelsespensjon, mens den regnskapsmessig behandles som en innskuddspensjon. Årets forpliktelse er at årets premie innbetales. Med dagens modell har derved ikke Røde Kors noen betydelig gjeldspost som føres i balansen, og det er Statens Pensjonskasse som har ansvaret for de framtidige pensjonsutbetalingene.

ORGANISASJON OG MILJØ

Røde Kors har et aktivt forhold til sykefravær og brudd på arbeidstidsbestemmelsene. Det totale sykefraværet i 2017 var 4,3 % (1,5 % korttidsfravær og 2,7 % langtidsfravær). Dette er en liten oppgang fra 2016 hvor sykefraværet var på 3,6 % (1,3 % korttids- og 2,3 % langtidsfravær).

Røde Kors har et partssammensatt arbeidsmiljøutvalg, hvor også representanter fra bedriftshelsetjenesten deltar. Det er verneombud i alle verneområder. Bedriftshelsetjenesten er rådgiver i sykefraværsoppfølging, vernerunder, arbeidsmiljøkartlegging og tilrettelegging. Bedriftshelsetjenesten bistod i fjoråret hovedsakelig innenfor områdene psykososialt arbeidsmiljø, oppfølging av ansatte med helseplager, og helseundersøkelser i forbindelse med utreise og vaksinasjoner. Bedriftshelsetjenesten deltok også

i inkluderende arbeidslivsmøter. Også i 2017 ble det holdt en sentral samling for verneombudene. Det har ikke vært alvorlige skader eller ulykker knyttet til virksomheten.

Sosial inkludering og mangfold er viktig for Røde Kors, og dette er blant hovedsatsingene i langtidsprogram og hovedprogram. Røde Kors har fokus på alders- og kjønnsbalanse i ansattorganisasjonen og har ca. 45 % kvinner i ledende stillinger. Røde Kors oppfordrer alle kvalifiserte søkere til å søke utlyste stillinger, uavhengig av alder, kjønn, nasjonalitet eller etnisk bakgrunn og funksjonsevne. Arbeidsplassen tilpasses ved behov.

Organisasjonen har nulltoleranse for korrupsjon, misligheter og misbruk. Saker publiseres på rodekors.no. Det er etablert rutiner for ekstern og intern varsling i Røde Kors.

Røde Kors forurenser ikke det ytre miljø utover det som er vanlig for denne typen virksomhet.

FORTSATT DRIFT

I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede. Til grunn for antagelsen ligger resultatprognoser for 2018 og Røde Kors' langsiktige strategiske prognoser for årene fremover. Røde Kors er i en sunn økonomisk og finansiell stilling.

Landsstyrets godkjenning av årsberetningen 2017

Oslo, 20. april 2018

Robert Mood
President Norges Røde Kors

Morten Asker Støldal
Visepresident

Mette Karin Skavnes

Johan Audestad

Trude Glad

Ann-Rigmor Lauritsen

Gaute Sars-Olsen

Kjersti Løvik

Mawra Mahmood

Hanne Marie Heggdal
Visepresident

Anne Tingelstad Wøien

Nita Kapoor

Steffen Kristiansen

Geir Waaler

Roy Heine Olsen

Pernille Backer Lemming

Thorbjørn Fosse

Bernt Apeland
Generalsekretær